

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

1

Fylke:

Nordland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Saltødal

Emne:

Transport av høg

Bygdelag:

Setså

Oppskr. av:

Harald Skavold

Gard:

Fridre Setså

(adresse):

Setså i Salten

G.nr.

2

Br.nr.

3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Hovedsakelig eiga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Transporten av høg foregår stort sett nå som før. Den vesentligste forskjell er at en nå mere bruker ljuvvoqner mot før meisleder.

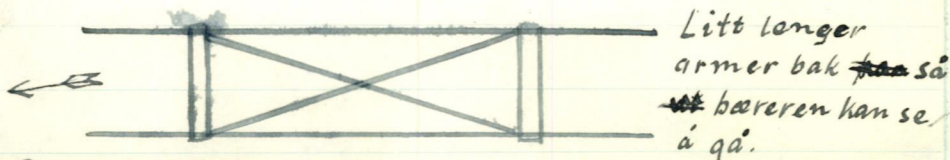
1. Det er ikke annen forskjell på transporten av høg på store og mindre bruk enn det hesten er årsak i. På utslåttene bruker de hest som kan bruke den p.g. a. terrenget. Vi bruker nå hest da mye er oppdyrka. Før ble de mye baring.

Utmart- og fjellslått er det mindre med nå. Det er folk med lite jord og god jordlause som driv med slik slått. De drar gjerne høyet heim på en stor kjelke. Noen drar det til veggen og biler det heim. De hadde det ikke fullt så kringt for en mannsalder siden eller vel så det, da de slo opp i Flygandalen og kona måtte en tur tross ned til midde for å gi veslebarnet bryst. Når så elva påns var det å rulle, bare og dra snørsekkene ned gjennom Klipa og over Fossen ~~der~~ det er så bratt og storsteinet at det er livsfarlig å ferdes.

2. Til uthøia, hessa og birkflessen
brüker vi nå mest, men för bar vi. Det
gjör osså mange andre små.

Det er ~~to~~ ^{flere} ~~typer~~ måter å bære på:
a. En bærer åleine. Da har han et enkelt
stån med lökke på og bærer over en
skulder eller over hodet. Verfar min
laget til en "sprant" av selje eller
quag. Den tynde enden flettet han
ihop og stakke hjukkenden igjennom.
Han holdt bare i den hjukke enden og
holdt begge hender over hodet. En
lettet opp bora ballpa.

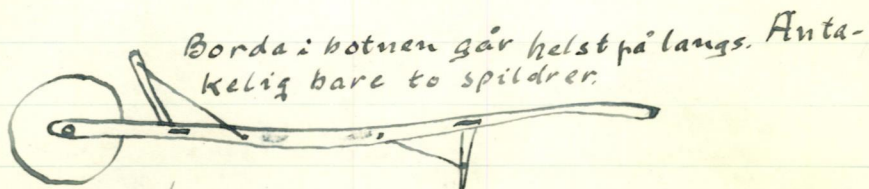
b. To bærer sammen. Det blir da benytt.
At ei "bære". Den består i nödsfall
av to staurer, men vanligvis av ei til-
arbeidd höybare.

Bærestengene av björk. Resten av gran.

På denne børen bærer to mann ca. $\frac{1}{2}$ sledelass.

(c.) Det er en tredje måte jeg også må nevne.
På innmark blir ofte brukt en påbyggd
trillebår. En man på Tro i Tjøtta herred
arbeidede en spesiell trillebår for höy
som han kalte "Høyhesten". Den ser
slik ut. Han brüker den små:

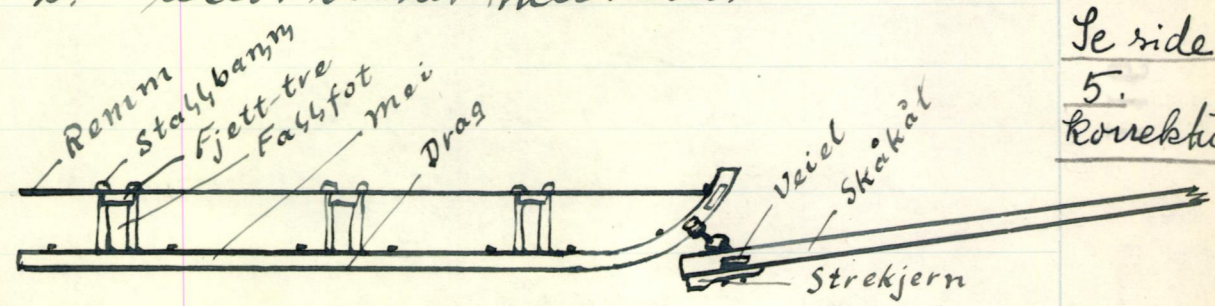

"Høyhesten" på Tro.

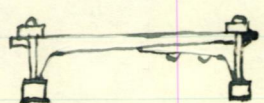
d. En rulle ~~sørskt~~ snørsekk.
 Snørsekk (av snor eller det at en snører den sammen). Den er bündet av hauptau som en binder et sildgarn. Det er gjerne gammelt linctau som brukes. De brukes til transport av både rått og tørt høy. Sekkene kan ruller, bæres, dras på kjetke, kjøres, biles eller føres i båt. Derimot har jeg ikke sett brukt høyrest.

3. Heimkjøring.
 Høyet blir alltid kjørt heim på vinterføre. Et iunnatak er det riktignok for de som står i utmark og ikke har høyhus på plassen. De prøver å få høyet heim rått eller ført om sommeren. De vil helst bruke ~~stausat~~ stangsåte.

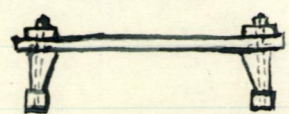
4. Kjøredringer.
 a. Høyvoagn (hjulslide) er vanlig på iunnmark, men der det er bratt.
 b. lenst brukes mest slide.

Se side 5. Korrektur!

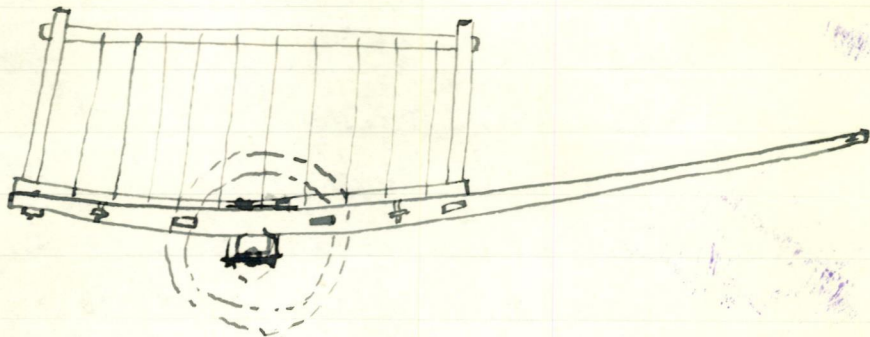

Gammel slede sett bakfra.

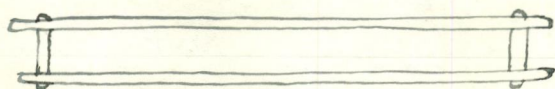

Ny slede sett bakfra.

4.
c. Andre kjøretøinger brukes ikke, men på høyvogna, (langvogna, hjulsleden) brukes nå sklinna.

Før brukes høytang, men har jeg ikke sett her. Derimot husker jeg den heimefra (Tro i Tjøtta)

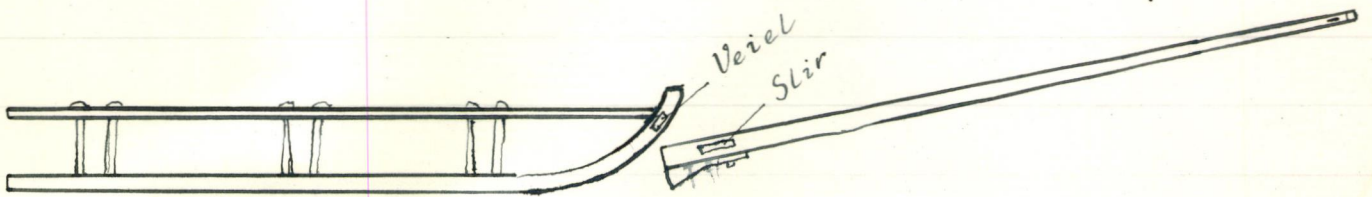
c. Heime husker jeg også en slede jeg så hos en mann. Der var meier foran og små hjul bakt. Sleden hadde vanlig lengde og ble brukt til høyslede.

5. Ved felles-slått deler en løyet i lass. Ten kjører løyet heim straks det blir føre, når myrene fryser, elver og vater legger seg og det blir tilstrekkelig snø. Almindeligvis skjer dette om-kring júl. Kjøringen blir selvsagt noe samtidig for alle som har samme veg, men noen samkjøring er det ikke tale om uten det at en gjerne går sammen om å stelle vegen.

6. Svaret her går fram av det foregående.

Det ble vistnok en feil eller en utelattelse i svaret på emne 1, transport av løy. Om De vil rette det eller sende svaret tilbake hit, gjør De som De vil.

Det skal være slik:

116

(235) M. Skjeltun
Harald Kavord.